

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ (за інтернет-ресурсами)

12.10.2026

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Митці на фронті

[«Жіноча мобілізація як червона ганчірка». Ярина Чорногуз про армію і письменництво](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Donbas media forum. Програма та учасники третього дня. – Ірина Семенюта](#)

[Україна запровадила санкції проти російських постачальників інтернету й телебачення на ТОВ. – Марина Пилипенко](#)

Медіа

[Єврокомісія зробила зауваження Україні щодо продовження фінансування телемарафону, – «Радіо Свобода». – Діана Горон](#)

Мовні питання

[Суспільне оголосило автора та читців Радіодиктанту національної єдності – 2026. – Оксана Наумова](#)

Креативні індустрії

[Автори гри S.T.A.L.K.E.R. 2 стали членами академії BAFTA. – Микита Кишиневський](#)

Фестивалі

[Україна через мистецтво: у Франції провели фестиваль BABYNE LITO. – Ірина Пташка](#)

[Українські митці представили світлові проєкти на Фестивалі вогнів у Берліні. – Ірина Пташка](#)

Міждисциплінарні практики

[Чесько-український проєкт «Перформанс в часи кризи» представлять у Львові. – Оксана Мамченкова](#)

Театр

[Дивитися туди, де страшно: чому травмованому суспільству потрібен провокативний театр. – Крістіна Кісельовайте](#)

Візуальні мистецтва

[Історію Дніпра розповідають у бронзі: у місті відкрили нову мініскульптуру. –](#)

Ірина Пташка

Кіномистецтво. Кінопрокат

На Київському тижні критики покажуть український фільм 1932 року, який вважали втраченим

В Ісландії показали фільм про українських полярників «Воїни науки». – Влада Колодій

Нові українські фільми, які варто подивитися цієї осені: від машини часу до життя після перемоги. – Яна Дудко

На YouTube презентують документальний фільм «Я словом поділюсь. Олена Пчілка». – Надія Страшко

Режисер «Недоступних» Кирило Земляний зніме дебютний повнометражний фільм «Виправні роботи»

Більше 1,6 млн грн за тиждень: фільм «Довженко. Перший погляд» підкорює українські кінотеатри! – Віолетта Луньова

«Довженко. Перший погляд»: амбітна, та невдала спроба кінобіографії автора «Землі». – Дмитро Десятерик

«Довженко. Перший погляд»: любовний трикутник і чекісти в бутафорській Одесі. – Ігор Кромф

Лицарі «Омеги». Документальний фільм про один із найбільш засекречених і ефективних підрозділів Нацгвардії України. – Дмитро Десятерик

Через 50 років про нашу війну зніматимуть навіть мюзикли: Мирослав Слабошпицький про кіно та Україну. – Юрій Мартинович

Література. Книговидання

Збірка поетки Анни Малігон увійшла до короткого списку американської премії ALTA за переклад

Книга репортажів «Життя на межі» Тетяни Огаркової та Володимира Єрмоленка вийшла в Іспанії. – Оксана Мамченкова

Дронь, Пузік, Цілик: У Варшаві презентують збірку есеїв українських авторів і авторок. – Оксана Мамченкова

Артем Чапай: «Деяким іноземцям доводиться пояснювати, що Україну може спіткати доля Гази». – Оксана Мамченкова

Музейна справа

Ілля Рєпін: українська ідентичність як вибір. – Валентина Клименко

У Києві розпочалася наукова конференція «Михайло Грушевський у контекстах». – Микола Шмигін

[Музей в Ужгороді отримав від консульства Угорщини п'ятитомник до 350-річчя Ференца Ракоці II. – Микола Шмигін](#)

[У Дніпрі відновили козацькі люльки-носогрійки XVII–XVIII століть \(ФОТО\). – Микита Кишиневський](#)

[Харківський історичний музей відремонтують за понад 4,6 мільйона гривень, – ХАЦ. – Олексій Содома](#)

Бібліотечна справа. Читання

[«Немає безпечнішого місця, ніж у нас»: як живе під час війни бібліотека Вернадського. – Дар'я Лобанок](#)

Релігія

[«Ми не КНДР, щоб поліцейськими операціями позбавляти людей права молитися», – Єленський про суди ДЕСС з УПЦ МП. – Юрій Мартинович](#)

Міжнародне співробітництво

[У столиці Нігерії відкрили «Українську книжкову полицку»](#)

Підтримка України у світі

[Рядок із пісні Пола Маккартні надихнув художників на допомогу дітям в Україні, Судані та Газі. – Дар'я Лобанок](#)

[Філіп Сендс присвятить книжку Вікторії Амеліній. – Оксана Мамченкова](#)

[Депутати ЄС назвали «російські доми» центрами шпигунства й закликали їх закрити](#)

[Дронь проти Пушкіна: як посунути російську імперію | Антоніна. – Домогосподарка Антоніна и Детектор медіа](#)

[Леїса знову відзначила російського фотографа: головну нагороду отримав Дамір Файзулін. – Дар'я Лобанок](#)

Митці на фронті

«Жіноча мобілізація як червона ганчірка». Ярина Черногуз про армію і письменництво

На YouTube-каналі DIVOCHE.MEDIA вийшов черговий епізод нового сезону подкасту «На її плечах». У ньому йдеться про жінок в армії, мобілізацію, материнство та жіночу комбатантську літературу. Гостею випуску стала письменниця, лауреатка Шевченківської премії, військовослужбовиця морської піхоти Я. Черногуз. Вона шостий рік служить у війську: починала бойовою медициною, а згодом стала операторкою БПЛА. Докладніше:

<https://divoche.media/2026/10/09/zhinocha-mobilizatsiia-iak-chervona-hanchirka-yaryna-chornohuz-pro-armiiu-i-pysmennytstvo/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Donbas media forum. Програма та учасники третього дня. – Ірина Семенюта

У третій день, 10 жовтня, на Donbas media forum відбулися дискусії про майбутнє регіональних медіа, свободу слова й демократію, висвітлення війни, окупацію та документування воєнних злочинів. Учасники також обговорили вплив штучного інтелекту на журналістику, співпрацю медіа з бізнесом, протидію російській пропаганді та способи зберегти видимість груп людей, які часто залишаються поза увагою суспільства. Крім того, на форумі пройшли публічне інтерв'ю з істориком Гіроакі Куромією, покази документальних фільмів і консультації у «Куточку безпеки». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/253150/2026-10-10-donbas-media-forum-programa-ta-uchasnyky-tretogo-dnya/>

Україна запровадила санкції проти російських постачальників інтернету й телебачення на ТОТ. – Марина Пилипенко

Президент України В. Зеленський ввів у дію рішення Ради національної безпеки і оборони України про застосування санкцій проти осіб, які діють в інтересах росії на тимчасово окупованих українських територіях. Згідно з указом президента № 1037/2026, серед підсанкційних осіб є громадяни декількох країн, зокрема Киргизької Республіки, Румунії та білорусі. Серед підприємств, до яких було застосовано обмеження, є компанії, що надають послуги інтернету й телебачення на тимчасово окупованих територіях України. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/253174/2026-10-11-ukraina-zaprovadyla-sanktsii-proti-rosiyskykh-postachalnykiv-internetu-y-telebachennya-na-tot/>

Медіа

Єврокомісія зробила зауваження Україні щодо продовження фінансування телемарафону, – «Радіо Свобода». – Діана Горон

Європейська комісія зробила зауваження Україні щодо продовження фінансування у 2026 році національного телемарафону «Єдині новини» попри

зниження довіри та охоплень. Про це пише «Радіо Свобода» з посиланням на вересневий проєкт щорічного звіту Єврокомісії про прогрес України на шляху до членства в ЄС. Медіа зазначає, що офіційно оцінку презентують наприкінці жовтня, тому документ ще може змінитися. Водночас у тій версії проєкту, з яким ознайомилися журналісти, Єврокомісія вказала, що Україна не переглянула підходів до фінансування медіа. Зокрема, в Брюсселі звернули увагу на те, що Суспільне мовлення, яке працює незалежно, нарощує аудиторію та збалансовано висвітлює події, отримує від держави менше, ніж того вимагає законодавство. За даними «Радіо Свобода», ЄС рекомендує Україні забезпечити належне фінансування мовника і водночас гарантувати, щоб контент медіа, які фінансуються з бюджету, відображав політичний і суспільний плюралізм. Також у проєкті звіту вказано, що Національна рада з питань телебачення і радіомовлення недофінансована, а тому не має ресурсів для виконання свого мандата. Окремо, як пише медіа, в проєкті йдеться про випадки тиску на журналістів в Україні, зокрема про SLAPP-позови (стратегічні позови проти участі громадськості). Брюссель закликає оперативно та незалежно розслідувати як пряме залякування, так і непрямі форми тиску на журналістів і медіа. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/253146/2026-10-09-ievrokomisiya-zrobyla-zauvazhennya-ukraini-shchodo-prodovzhennya-finansuvannya-telemarafonu-radio-svoboda/>

Мовні питання

Суспільне оголосило автора та читців Радіодиктанту національної єдності – 2026. – Оксана Наумова

Цьогоріч автором став письменник і ветеран російсько-української війни А. Дронь, а читцями – вчитель української мови та літератури А. Пройдаков і громадська діячка та волонтерка Д. Астаф'єва. 27-й Радіодиктант національної єдності зазвучить по Україні та світу через платформи Суспільного мовлення 27 жовтня, в День української писемності та мови. Докладніше:

<https://stv.detector.media/suspilna-korporatsiya/read/9521/2026-10-12-suspilne-ogolosylo-avtora-ta-chytsiv-radiodyktantu-natsionalnoi-iednosti-2026/>

Креативні індустрії

Автори гри S.T.A.L.K.E.R. 2 стали членами академії BAFTA. – Микита Кишиневський

Очільники української студії GSC Game World та творці S.T.A.L.K.E.R. 2 М. і Є. Григоровичі стали членами Британської академії телебачення та кіномистецтва (BAFTA). Раніше вони брали участь у BAFTA Games Awards як номінанти. Тепер керівники студії отримали статус Full Member, що розширює їхні можливості в організації. Новий статус дозволяє українським розробникам голосувати за переможців наступних премій BAFTA Games Awards. Крім того, представники GSC Game World братимуть участь у внутрішніх програмах академії, спрямованих на підтримку та розвиток ігрової індустрії. Джерело:

<https://shotam.info/avtory-hry-s-t-a-l-k-e-r-2-staly-chlenamy-akademii-bafta/>

Фестивалі

Україна через мистецтво: у Франції провели фестиваль BABYNE LITO.
– Ірина Пташка

Показати французькій аудиторії Україну не лише через новини з фронту, а через музику, мистецтво, книжки й людей, які продовжують займатися творчістю попри війну. Такою була головна ідея фестивалю BABYNE LITO, що відбувся у французькому Сен-Жермен-ан-Ле. «Наша головна ідея була показати Україну, яка продовжує жити, яка продовжує малювати, співати, незважаючи на всі умови, на воєнний стан. Показати, що Україні є за що воювати, за що вона хоче воювати: за мистецтво, за музику, за книжки, за літературу, поезію», – розповіла одна з організаторок, представниця асоціації La Maison Ukrainienne Н. Ісупова. BABYNE LITO мав благодійну складову: зібрані внески передадуть Національній художній школі в Києві для підтримки учнів і викладачів та продовження навчального процесу. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/108494/ukrayina-cherez-mystecztvo-u-francziyi-provely-festyval-babyne-lito/>

Українські митці представили світлові проєкти на Фестивалі вогнів у Берліні. – Ірина Пташка

Українська студія Magic Innovations представила одразу два світлові проєкти на 22-му Festival of Lights у Берліні. 3D-мепінг про бджолу показують на Берлінській телевежі, а історію іграшкового кролика, який вирушає на пошуки себе, – на фасаді Hotel de Rome. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/108465/ukrayinski-mytchi-predstavlyly-svitlovi-proyekty-na-festyvali-vogniv-u-berlini/>

Міждисциплінарні практики

Чесько-український проєкт «Перформанс в часи кризи» представлять у Львові. – Оксана Мамченкова

Проєкт «Перформанс в часи кризи» реалізують ГО «Вірменська 35» та Faculty of Fine Arts at Brno University of Technology за підтримки програми ZMINA:Resilience. Він об'єднує митців та мисткинь із Чехії і України, які мають різний досвід проживання сучасних криз. Українці щодня живуть в умовах повномасштабної російсько-української війни та безпосередньо переживають її вплив на особисте й суспільне життя, тоді як чеські художники спостерігають за війною з іншої дистанції. Спільна робота стає простором, де ці досвіди можуть зустрітися, бути проговореними та трансформованими у мистецьку практику. Проєкт розгортається у три етапи, перші два з яких уже відбулися в Чехії. 28 серпня – 3 вересня учасники зібралися на резиденцію у культурному центрі Nová Perla в Кийові поблизу Красної Ліпи. Протягом тижня вони ділилися власним досвідом, розробляли концепції воркшопів і щодня проводили відкриті мистецькі події та перформанси. 5–6 вересня у Празі, у просторі Kafkárna – Centre for Art and Ecology UMPRUM, відбувся наступний етап проєкту, реалізований у співпраці з Festival of Naked Forms. Учасники представили

результати роботи, провели воркшопи та перформативні події для публіки. Тепер проєкт продовжиться в Україні. Львівська частина розпочнеться 13 жовтня. Протягом тижня воркшопи проходитимуть у Центрі міської мобільності та Львівському муніципальному мистецькому центрі. Результати спільної роботи презентуватимуть під час публічної програми у Львівському муніципальному мистецькому центрі, Центрі міської мобільності та артцентрі «Дзига». У подіях у Львові братимуть участь чеські митці та мисткині Мартін Зетова, Каша Потрохош, Сара Воллаш, Ленка Клодова, та українські – Наталія Шевченко, Марина Наумчук, марина габа і Ярина Шумська. Проєкт має продовження за межами воркшопів і публічних показів. За результатами спільної роботи учасники та учасниці планують створити друкований зін, натхненний традицією інструктивних мистецьких партитур, зокрема практиками Йоко Оно та Марини Абрамович. У 2027 році цей матеріал планують перетворити на відкриту електронну публікацію, доступну митцям, викладачам і мистецьким школам в Україні та Чехії. Таким чином, досвід спільної роботи має стати основою для подальшого використання методів «перформансу в часи кризи» в мистецькій освіті та публічній практиці. Джерело:

https://lb.ua/culture/2026/10/09/772300_chesko-ukrayinskiy_proiekt.html

Театр

Дивитися туди, де страшно: чому травмованому суспільству потрібен провокативний театр. – Крістіна Кісельовайте

Авторка досліджує роль провокативного театру як дієвого інструменту терапії та зцілення травмованого війною суспільства; розглядає художню провокацію не як епатаж, а як усвідомлений метод, що дозволяє публічно проговорювати болючі теми та долати колективні травми. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/provokativniy-teatr-yak-mistectvo-dopomagaye-suspilstvu-zcilyuvatisya-318255/>

Візуальні мистецтва

Історію Дніпра розповідають у бронзі: у місті відкрили нову мініскульптуру. – Ірина Пташка

У Дніпрі відкрито нову мініскульптуру «Дніпровський рибалка». Вона стала 21-м бронзовим артоб'єктом проєкту «Відчуй Дніпро» та з'явилася до Дня міста. Нова скульптура нагадує про одну з найдавніших традицій Дніпра – риболовлю. Автори роботи, Н. Отряжа і Ф. Бушманов, доповнили фігуру рибалки вудочкою та відерцем із рибою. Під час роботи митці зверталися до міських історій про вдалі улови та легенд про величезних сомів, які нібито водяться у Дніпрі. У колекції вже є мініскульптури дніпровського трамвая, ракети, марафонця, лоцманів, кобзи Дмитра Яворницького, катеринославської цегли, Кота Василя, пива «Дніпро», пілососа «Ракета» та інших міських символів. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/108362/istoriyu-dnipra-rozpovidayut-u-bronzi-u-misti-vidkryly-novu-miniskulpturu/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

На Київському тижні критики покажуть український фільм 1932 року, який вважали втраченим

На фестивалі «Київський тиждень критики» 20 жовтня відбудеться українська прем'єра стрічки «Поздоровляю з переходом» режисерки І. Григорович, знятої у 1932 році. Фільм тривалий час вважався втраченим, доки його не знайшли в архівах Німеччини. У грудні 2024 року Федеральний архів Німеччини (Bundesarchiv) спільно з українськими кінодослідниками, зокрема І. Козленком, виявив дев'ять українських фільмів 1920–1930-х років. Сім із них до того вважалися втраченими. Архів оцифрував стрічки та оприлюднив їх, а цифрові копії передав Україні для зберігання й дослідження в Довженко-Центрі. Показ «Поздоровляю з переходом» організують у форматі кіноперформансу до десятиріччя фестивалю спільно з культурною інституцією «Міжвухами». Музичний супровід до стрічки створять і виконають музиканти та військовослужбовці А. Слепаков і А. Соколов разом із хором Spiv Ukraine. Після сеансу відбудеться обговорення фільму з креативною директоркою Довженко-Центру та кураторкою О. Гончарук. Джерело:

<https://bit.ua/2026/10/na-kyivskomu-tyzhni-krytyky-pokazhut-ukrayinskyj-film-1932-roku-yakyj-vvazhaly-vtrachenym/>

В Ісландії показали фільм про українських полярників «Воїни науки». – Влада Колодій

В ісландському Рейк'явіку під час щорічної асамблеї «Арктичного кола» презентовано документальну стрічку про українських полярників «Воїни науки», повідомляє Національний антарктичний науковий центр. Її знято у 2024 році. Картина висвітлює роботу українських експедицій в Антарктиці, а також роботу «бойових пінгвінів» – полярників, які долучилися до війська. Режисер – К. Бін, автор ідеї та журналіст – Г. Куркін. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1424203-v-islandii-pokazali-film-pro-ukrainskih-polarnikov-voini-nauki/>

Нові українські фільми, які варто подивитися цієї осені: від машини часу до життя після перемоги. – Яна Дудко

Про шість нових українських фільмів, які будуть у прокаті восени. Це «Крашанка 2.0. Квантовий парадокс», «Ілюзія тихої ночі», «За Перемогу!» тощо. Докладніше:

<https://shotam.info/novi-ukrainski-filmy-iaki-varto-podyvytysia-tsiiei-oseni-vid-mashyny-chasu-do-zhyttia-pislia-peremohy/>

На YouTube презентують документальний фільм «Я словом поділюсь. Олена Пчілка». – Надія Страшко

Документальний фільм «Я словом поділюсь. Олена Пчілка» присвячено українській письменниці, видавчині та етнографці Олені Пчілці. Автори проєкту представили офіційний трейлер стрічки, прем'єру якої заплановано на YouTube-каналі Prosto Production 22 жовтня. Докладніше:

<https://myrgorod.rayon.in.ua/news/1108019-na-youtube-prezentuiut-dokumentalniy-film-ia-slovom-podilius-olena-pcilka>

Режисер «Недоступних» Кирило Земляний зніме дебютний повнометражний фільм «Виправні роботи»

К. Земляний працює над дебютним повнометражним фільмом «Виправні роботи» про чоловіка, який після десяти років ув'язнення намагається відновити зв'язок із родиною та знайти своє місце у світі, що змінився. Проєкт реалізується за підтримки Українського культурного фонду. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/kyrylo-zemlianyi-film-vypravni-roboty/>

Більше 1,6 млн грн за тиждень: фільм «Довженко. Перший погляд» підкорює українські кінотеатри! – Віолетта Луньова

Український байопік режисера та сценариста К. Коновалова стартував у національному прокаті. За даними Держкіно, лише за перший тиждень касові збори стрічки перевищили 1,6 мільйона гривень, а на великих екранах її переглянули 8 857 глядачів. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/108431/bilshe-16-mln-grn-za-tyzhden-film-dovzhenko-pershyj-poglyad-pidkoryuye-ukrayinski-kinoteatry/>

«Довженко. Перший погляд»: амбітна, та невдала спроба кінобіографії автора «Землі». – Дмитро Десятерик

Відгук на стрічку. Докладніше:

<https://detector.media/kritika/article/253166/2026-10-11-dovzhenko-pershyy-poglyad-ambitna-ta-nevdala-sproba-kinobiografii-avtora-zemli/>

«Довженко. Перший погляд»: любовний трикутник і чекісти в бутафорській Одесі. – Ігор Кромф

Відгук на фільм. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/10/10/771976_dovzhenko_pershiy_poglyad.html

Лицарі «Омеги». Документальний фільм про один із найбільш засекречених і ефективних підрозділів Нацгвардії України. – Дмитро Десятерик

Відгук на картину режисерки Ю. Орленко про Центр спеціального призначення «Омега» – окрему військову частину Національної гвардії України, призначену для боротьби з тероризмом і відсічі збройній агресії проти України. Докладніше:

<https://detector.media/kritika/article/253124/2026-10-09-lytsari-omegy-dokumentalnyy-film-pro-odyn-iz-naybilsh-zasekrechenykh-i-efektyvnykh-pidrozdiliv-natsgvardii-ukrainy/>

Через 50 років про нашу війну зніматимуть навіть мюзикли: Мирослав Слабошпицький про кіно та Україну. – Юрій Мартинович

Один з найтитолованіших режисерів сучасної України М. Слабошпицький в інтерв'ю розповідає про значення війни для кінематографа, чи буде кінець кіно у тому вигляді, до якого ми звикли, а також про Шона Пена, Чорнобиль і які фільми варто очікувати від нього далі. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-cherez-50-rokiv-pro-nashu-viynu-znimatimut-navit-myuzikli-mirolav-slaboshpitskiy-pro-kino-ta-ukrainu>

Література. Книговидання

Збірка поетки Анни Малігон увійшла до короткого списку американської премії ALTA за переклад

Поетична збірка А. Малігон «Дівчина з кулею» («Girl with a Bullet») увійшла до короткого списку Національної премії за переклад (National Translation Award) від Американської асоціації літературних перекладачів (ALTA) у категорії «Поезія». Збірка вийшла в американському видавництві World Poetry Books у жовтні 2025 року. Переклала її Олена Дженнінгс. Переможців оголосять 23 жовтня. Перекладачі книжок-переможниць у категоріях «Поезія» та «Проза» отримують по 4 тисячі доларів. Докладніше:

<https://chytomo.com/zbirka-poetky-anny-malihon-uvijshla-do-korotkoho-spysku-amerykanskoj-premii-alta-za-pereklad/>

Книга репортажів «Життя на межі» Тетяни Огаркової та Володимира Єрмоленка вийшла в Іспанії. – Оксана Мамченкова

Вийшов іспанський переклад книги Т. Огаркової та В. Єрмоленка «Життя на межі». На 17 жовтня заплановано презентацію перекладу в Барселоні, на 20 жовтня – в Мадриді. Іспанською книгу випустило видавництво Libros del Asteroide. Над перекладом працювала Каталіна Мартінес Муньос. Жанр книги визначають як філософський репортаж. Вона є спробою осмислення реальності російсько-української війни, тих засадничих понять, на які спирається людське буття, і того, як ці поняття постають для людей, долі яких змінила війна. Окрім іспанського, вже вийшов французький переклад у видавництві Gallimard. Наступного року вийдуть також німецький та естонський переклад. Тривають переговори щодо англійського перекладу в Америці. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/10/09/772284_kniga_reportazhiv_zhittya_mezhi.html
1

Дронь, Пузік, Цілик: У Варшаві презентують збірку есеїв українських авторів і авторок. – Оксана Мамченкова

У Варшаві презентують «Чотири пори війни» – збірку текстів українських авторок і авторів, які публікувалися у виданні «Dwutygodnik» від початку повномасштабного російського вторгнення, повідомила упорядниця та редакторка збірки В. Балдинюк. До неї увійшли історії С. Андрухович, О. Апчел, К. Ботанової та багатьох ін. Книжку видано завдяки Domu Spotkań z Historia, частину текстів створено за підтримки Українського інституту. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/10/12/772816_dron_puzik_tsilik_varshavi.html

Артем Чапай: «Деяким іноземцям доводиться пояснювати, що Україну може спіткати доля Гази». – Оксана Мамченкова

А. Чапай – письменник і військовослужбовець, який за час повномасштабного вторгнення здобув велику читацьку аудиторію за кордоном.

Цього вересня він тиждень їздив Італією, де презентував переклад книги «Не народжені для війни» і збирав повні зали. Навесні зустрічався з читачами в Нідерландах і Британії. Влітку його оповідання «The Ukraine» відібрано до короткого списку Премії П'єра Франсуа Кайє за найкращу перекладену книжку у Франції. Загалом чотири його книги перекладено кількома іноземними мовами, серед яких англійська, французька, італійська, німецька, данська й інші. В інтерв'ю він розповідає про підґрунтя міжнародного успіху і світогляд іноземної аудиторії. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/10/12/771770_artem_chapay_deyakim_inozemtsya_m.html

Музейна справа

Ілля Рєпін: українська ідентичність як вибір. – Валентина Клименко

У 2013 році Київський національний музей російського мистецтва до 170-річчя «одного з найвидатніших майстрів російського мистецтва другої половини XIX ст. Іллі Рєпіна» провів виставку робіт художника з різних музеїв України. У пресрелізі писали, що доробок Рєпіна «по праву вважається значимим досягненням російського реалістичного живопису і ніколи не перестане дивувати публіку». У 2026 році (з травня до вересня) у Київській національній картинній галереї (нова назва того ж музею) експонували виставку «Ілля Рєпін. Реаліст і мрійник». У кураторському тексті читаємо: «Ілля Рєпін – класик реалізму, який зробив значний внесок у формування мистецького канону. Один із ключових гравців на імперській культурній сцені, художник, водночас, відіграв помітну роль у конструюванні українського козацького міфу та в українській культурі загалом». На відкритті цього річної виставки третій Президент України В. Ющенко влучно сказав: «Твори Рєпіна не змінилися – змінилися ми». Авторка аналізує, що змінилося за 13 років, що «класик російського мистецтва», уродженець Чугуєва і автор відомого полотна «Запорожці пишуть листа турецькому султану» Рєпін став відігравати помітну роль в українській культурі. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/10/11/771676_illya_riepin_ukrayinska.html

У Києві розпочалася наукова конференція «Михайло Грушевський у контекстах». – Микола Шмигін

В Історико-меморіальному музеї Михайла Грушевського, що в Києві, розпочала роботу Наукова конференція «Михайло Грушевський у контекстах». Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/1108030-u-kijevi-rozpocalasia-naukova-konferenciia-mixailo-grusevskii-u-kontekstax>

Музей в Ужгороді отримав від консульства Угорщини п'ятитомник до 350-річчя Ференца Ракоці II. – Микола Шмигін

Закарпатський обласний краєзнавчий музей імені Тиводара Легоцького отримав у подарунок від Генерального консульства Угорщини в місті Ужгород ексклюзивне п'ятитомне видання автобіографічних творів Ференца Ракоці II. Передача наукової літератури відбулася в межах ювілейних заходів до 350-річчя

від дня народження видатного діяча. Отриманий п'ятитомник поповнив наукову бібліотеку музею. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/1107707-muzei-v-uzgorodi-otrimav-vid-konsulstva-ugorshhini-piatitomnik-do-350-riccia-ferenca-rakoci-ii>

У Дніпрі відновили козацькі люльки-носогрійки XVII–XVIII століть (ФОТО). – Микита Кишиневський

Музей історії Дніпра представив реконструйовані козацькі люльки-носогрійки XVII–XVIII століть. Втрачені фрагменти керамічних артефактів відтворила скульпторка Н. Отряжа в межах проекту «Новобогородицька фортеця. Козацьке коріння». Археологи знайшли фрагменти цих керамічних люльок у 2017 році під час розкопок Дніпровської археологічної експедиції на території посаду Новобогородицької фортеці. Знайдені деталі мають циліндричну тулійку з розширенням на кінці, пружком та штрихованим орнаментом. Нижня частина чашечки містить пунктирний штампований орнамент, тоді як верхній фрагмент був втрачений. Скульпторка виготовила реконструкції цих відсутніх частин. Музей покаже відновлені люльки та інші козацькі артефакти на майбутній виставці. Джерело:

<https://shotam.info/u-dnipri-vidnovyly-kozatski-liulky-nosohriyky-xvii-xviii-stolit-foto/>

Харківський історичний музей відремонтують за понад 4,6 мільйона гривень, – ХАЦ. – Олексій Содома

Комунальний заклад «Харківський історичний музей імені М.Ф. Сумцова» Харківської обласної ради уклав договір на ремонт покрівлі на суму понад 4,6 мільйона гривень. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/historical-museum-repair/>

Бібліотечна справа. Читання

«Немає безпечнішого місця, ніж у нас»: як живе під час війни бібліотека Вернадського. – Дар'я Лобанок

«У серпні до редакції УП.Культура надійшов лист від працівників Національної бібліотеки імені Володимира Вернадського – найбільшої бібліотеки України, яка налічує понад 17 мільйонів одиниць: рукописів, стародруків, рідкісних видань, газет, журналів та інших архівних матеріалів. За словами працівників, бібліотека має „жахливі умови” для збереження книг. Взимку температура в окремих приміщеннях опускається до -5°C , а влітку перевищує $+30^{\circ}\text{C}$, тоді як нормативною температурою для зберігання книг вважається $+18^{\circ}\text{C}$ протягом року. Минулоріч через промерзання комунікацій у будівлі вийшла з ладу система водопостачання, а танення снігу затопило частину поверхів книгосховища. У листі зазначили, що частину пошкоджених видань зберігають у підвальних приміщеннях з високою вологістю та запахом плісняви. Працівники скаржаться на брак місця у книгосховищах, погану роботу ліфтів для перевезення книг, а також на тиск від керівництва. Щоб з'ясувати, що відбувається в бібліотеці, УП.Культура поспілкувалася з працівницею бібліотеки за умови нерозголошення її імені, а також із заступницею

генеральної директорки бібліотеки з наукової роботи Ю. Половинчак». Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/yaki-problemi-perezhivaye-biblioteka-vernadsogo-sogodni-318253/>

Релігія

«Ми не КНДР, щоб поліцейськими операціями позбавляти людей права молитися», – Єленський про суди ДЕСС з УПЦ МП. – Юрій Мартинович

Голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті В. Єленський в інтерв'ю розповідає про припис Київській митрополії, судові затягування, Лавру і те, чому закон про заборону афілійованих із рпц структур вважає збалансованим. Докладніше:

<https://espresso.tv/suspilstvo-mi-ne-kndr-shchob-politseyskimi-operatsiyami-pozbavlyati-lyudey-prava-molitisya-elenskiy-pro-sudi-dess-z-upts-mp>

Міжнародне співробітництво

У столиці Нігерії відкрили «Українську книжкову полицку»

В Африканському університеті науки і технологій (AUST) у столиці Нігерії Абуджі відкрито «Українську книжкову полицку». Докладніше:

<https://chytomo.com/u-stolytsi-niherii-vidkryly-ukrainsku-knyzhkovu-polychku/>

Підтримка України у світі

Рядок із пісні Пола Маккартні надихнув художників на допомогу дітям в Україні, Судані та Газі. – Дар'я Лобанок

Понад 60 художників створили роботи, надихнувшись рядком із пісні «Band on the Run» Пола Маккартні, для лондонської благодійної виставки та аукціону War Child. Виручені кошти спрямують на допомогу дітям, постраждалим від воєн, зокрема в Україні, Судані та Газі. Серед тих, хто взяв участь у проєкті: Дженів Фіггіс, Альваро Баррінгтон, Джошуа Донкор, Саня Кантаровські, Алея Чапін, Енн Ротенштейн, Еліс Кеттл, Чарлі Біллінгем та Метт Боллінджер. Виставку покажуть у лондонській галереї Iconic Images Gallery з 6 до 8 листопада, а онлайн-аукціон триватиме з 27 жовтня до 12 листопада. Кошти віддадуть на підтримку дітей, які постраждали від воєн. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/ponad-60-hudozhnikiv-doluchilisya-do-aukcionu-na-pidtrimku-ditey-318260/>

Філіп Сендс присвятить книжку Вікторії Амеліній. – Оксана Мамченкова

Французько-британський юрист і письменник Філіп Сендс здобув Премію миру німецьких книгарів, під час промови закликав підтримати українців. Він оголосив, що документальна трилогія, до якої входять книги «Східно-Західна вулиця. Повернення до Львова», «Щурячий лаз. Кохання, брехня та справедливість на шляху втечі нацистського злочинця» і «Остання колонія. Історія про вигнання, справедливість і колоніальну спадщину

Британії», матиме продовження. «У 2030 році до трилогії додасться четверта книжка. Я, власне, цього не планував. Вона буде присвячена створенню спеціального трибуналу у справі вбивства української письменниці В. Амеліної. Я знав її. У 2023 році росіяни випустили ракету по ресторану, де вона саме їла піцу. В основі всіх цих творів лежить пошук шляхів переслідування міжнародних злочинів. І я зрозумів, що корисно розповідати велику історичну, політичну та правову драму крізь призму особистої історії. Це полегшує людям розуміння зв'язків», – розповів письменник. Свою промову Сендс назвав «Альбатрос мовчання». У ній він згадав юристів Герша Лаутерпахта і Рафала Лемкіна, які навчалися у Львові. Саме їм світ завдячує поняттями «злочини проти людяності» та «геноцид». Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/10/12/772820_filip_sends_prisvyatit_knizhku.html

Депутати ЄС назвали «російські дома» центрами шпигунства й закликали їх закрити

71 депутат Європарламенту закликав керівництво ЄС закрити всі російські культурні центри «російський дім», повідомляє литовський суспільний мовник LRT. За даними авторів звернення, «російські дома» досі працюють у 15 країнах ЄС: Австрії, Бельгії, Болгарії, на Кіпрі, у Чехії, Фінляндії, Франції, Німеччині, Греції, Угорщині, Італії, Люксембурзі, на Мальті, у Словаччині та Іспанії. Звернення ініціювала литовська євродепутатка Раса Юкнявічене. Його підписали депутати з різних політичних груп і країн. Лист адресували президентові Європейської ради Антонію Кошті, президентці Єврокомісії Урсулі фон дер Ляєн та очільниці європейської дипломатії Каї Каллас. Мережею «російських домів» керує агентство «россотрудничество», яке з липня 2022 року перебуває під санкціями ЄС. Попри це, «россотрудничество» нещодавно повідомило про угоди щодо відкриття 11 нових центрів за кордоном: вісім – у країнах Африки, два – у Вірменії та один – у Таїланді. Євродепутати у зверненні нагадали, як ЄС описав агентство в санкційному рішенні: «Головна державна агенція, що поширює м'яку силу та гібридний вплив кремля, зокрема концепцію так званого „русского міра“». Багато років вона діє як парасолькова організація для мережі російських співвітчизників і агентів впливу, фінансує проєкти публічної дипломатії та пропаганди, об'єднує діяльність проросійських гравців і поширює кремлівські наративи, зокрема історичний ревізіонізм». Єврокомісія раніше заявляла, що закривати окремі центри мають самі країни ЄС. Автори листа вважають, що це не може бути приводом для бездіяльності Євросоюзу. «Ми закликаємо Комісію, Європейську службу зовнішніх справ і держави-члени виробити скоординований європейський підхід до цих установ і визначити правові інструменти, якими можна скористатися як на рівні ЄС, так і на національному рівні, щоб припинити діяльність структур, які служать апарату впливу кремля в Європейському Союзі», – йдеться у зверненні. Докладніше:

<https://chytomo.com/deputaty-ies-nazvaly-rosijski-domy-tsentramy-shpyhunstva-j-zaklykaly-ikh-zakryty/>

Дронь проти Пушкіна: як посунути російську імперію | Антоніна. – Домогосподарка Антоніна и Детектор медіа

Аналіз статті французького славіста Жоржа Ніві, який під впливом книжки українського ветерана А. Дроня «Гемінгвей нічого не знає» переосмислює імперську спадщину Пушкіна та роль української літератури у світовій дискусії про російську культуру. Докладніше у відео:

<https://www.youtube.com/watch?v=ulh-cuW6xJs>

Leica знову відзначила російського фотографа: головну нагороду отримав Дамір Файзулін. – Дар'я Лобанок

Головну нагороду престижної міжнародної фотопремії Leica Oskar Barnack Award (LOBA) 2026 здобув російський фотограф Д. Файзулін. Журі присудило йому перемогу за серію знімків «Зберігаючи природу, ми зберігаємо себе», присвячену побуту, традиціям та культурі мешканців гірських районів Дагестану. Файзулін отримав грошовий приз у розмірі 40 000 євро та комплект фотообладнання Leica вартістю 10 000 євро. Під дописом про перемогу на сторінці фотопремії в Instagram чимало користувачів залишають тег #russiaisaterroriststate. Свій коментар, зокрема, залишив український фотограф К. Ліберов. Він нагадав про скандал влітку, коли Leica Oskar Barnack Award номінувала на премію російського фотографа В. Мельникова із серією знімків про окупований Маріуполь. Тоді після критики спільноти його зрештою прибрали з номінації. «Я сподівався на більшу чутливість до контексту, в якому ви надаєте фотографії видимість і престиж. Тепер ваша головна премія дістається російському фотографу, а супровідний текст оспівує красу одного з регіонів росії. Тим із нас, хто документує те, що росія знищує в Україні, складно сприймати це як нейтральний культурний жест», – написав Ліберов. Утім, цей коментар на сторінці в Instagram премія приховала. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/rosiyskiy-fotograf-otrimav-golovnu-nagorodu-leica-318246/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm